

Піріашвілі Олександр Борисович
*кандидат економічних наук,
старший науковий співробітник відділу розвитку
інфраструктури
Державної установи «Інститут економіки та прогнозування
Національної академії наук України»*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-324-1-12>

ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ¹

На сучасному етапі розвитку національної економіки різні питання європейської інтеграції України, а також розвитку міжнародного економічного співробітництва з державами-членами ЄС, США, Канади та іншими економічно розвинутими країнами світу набувають особливої актуальності та гостроти, зокрема, серед них механізми фінансування капітальних інвестицій, стратегічні пріоритети розвитку окремих секторів національної економіки, угоди про економічне співробітництво та зони вільної торгівлі, а також інші важливі питання соціально-економічного розвитку країни.

Тому, на наш погляд, питання щодо сучасного стану інвестиційного забезпечення розвитку залізничної транспортної інфраструктури України достатньо актуальні і потребують свого вирішення. Так, залізнична транспортна інфраструктура країни відіграє важливу роль у розвитку національної економіки і виступає одним з провідних секторів виробничої інфраструктури економіки країни в сучасних умовах. Підвищення продуктивності залізничного транспорту в умовах поглиблення процесів конвергенції між Україною

---

¹ Публікацію підготовлено в рамках виконання НДР відомчої (прикладної) теми: «Конвергенція в секторах виробничої інфраструктури України з ЄС» (Державний реєстраційний № 0121U112428)

та ЄС на пряму залежить від обсягів та динаміки капітальних інвестицій у зазначений сектор виробничої інфраструктури національної економіки на сучасному етапі розвитку.

До того ж від сьогоднішніх обсягів та темпів інвестування у повоєнну відбудову та подальший розвиток залізничної транспортної інфраструктури України залежать у майбутньому обсяги, якість та безпека перевезень вантажів та пасажирів залізничним транспортом, а також терміни і швидкість доставки вантажів та пасажирів в пункти їх призначення. Зазначимо, що сектор залізничного транспорту у складі виробничої інфраструктури національної економіки має достатньо різноманітний склад основних засобів виробництва, а саме: рухомий склад (парк локомотивів та парк залізничних вагонів), залізничні колії, залізничні вокзали, залізничні станції, залізничні вузли та відстійники, залізничні депо та ремонтні майстерні, тощо.

Так, в табл. 1 наведено обсяги капітальних інвестицій АТ «Укрзалізниця» за основними напрямками використання капітальних інвестицій у період з 2018–2020 роки.

Як свідчать дані таблиці 1, за період, що аналізується обсяги капітального будівництва на АТ «Укрзалізниця» становили 4282,7 млн. грн. – у 2018 р., 1912,8 млн. грн. – у 2019 р. та 1816,5 млн. грн. – у 2020 р., що становило 95,0% виконання до 2009 р.; обсяги придбання основних засобів становили 6302,0 млн. грн. – у 2018 р., 3016,2 млн. грн. – у 2019 р. та 1164,8 млн. грн. – у 2020 р., що становило 38,6% виконання до 2009 р.; обсяги модернізації, модифікації основних засобів становили 3390,6 млн. грн. – у 2018 р., 3297,0 млн. грн. – у 2019 р. та 2488,0 млн. грн. – у 2020 р., що становило 75,5% виконання до 2009 р.; обсяги капітального ремонту становили 2443,1 млн. грн. – у 2018 р., 2044,9 млн. грн. – у 2019 р. та 2622,1 млн. грн. – у 2020 р., що становило 128,2 % виконання до 2009 р.

**Капітальні інвестиції АТ «Укрзалізниця»
за основними напрямками використання у 2018–2020 рр.**

(у млн. грн.; відсотках)

Напрями капітальних інвестицій	2018 р. факт	2019 р. факт	2020 р. факт	Виконання до 2009 р.
Капітальне будівництво, зокрема:	4282,7	1912,8	1816,5	95,0
реконструкція колії	2006,4	1024,0	846,6	82,7
Придбання основних засобів, зокрема:	6302,0	3016,2	1164,8	38,6
рухомий склад	5571,5	2447,0	797,0	32,6
інші основні засоби	730,5	569,2	367,8	64,6
Придбання необоротних матеріалів активів	330,3	366,2	306,8	83,8
Придбання нематеріальних активів	164,1	60,0	44,1	72,5
Модернізація, модифікація основних засобів, зокрема:	3390,6	3297,0	2488,0	75,5
модернізація рухомого складу	2887,6	2902,2	2266,8	78,1
модернізація інших основних засобів	503,0	394,8	221,2	56,0
Капітальний ремонт, зокрема:	2443,1	2044,9	2622,1	128,2
капітальний ремонт рухомого складу	962,6	1116,5	1718,9	154,0
капітальний ремонт будівель та споруд	1400,0	845,5	859,3	101,6
капітальний ремонт інших основних засобів	80,5	82,9	43,9	53,0

Джерело: складено автором на основі даних [1]

Слід також зазначити, що за період з 2016–2020 рр. у структурі капітальних інвестицій АТ «Укрзалізниця» частка капітального будівництва зменшилась у 2 рази з 43,2% – 2016 р. до 21,5% – у 2020 р. або на 21,7 в.п.; частка придбання основних засобів зменшилась з 19,4% – у 2016 р. до 13,8% – у 2020 р. або на 5,6 в.п.;

частка модернізації, модифікації основних засобів зменшилась з 34,0% – у 2016 р. до 29,5% – у 2020 р. або на 4,5 в.п.; проте частка капітального ремонту збільшилась у 1,9 рази з 16,6% – 2017 р. до 31,1% – 2020 р. або на 14,5 в.п. [2, с. 38].

Так, за інформацією АТ «Укрзалізниця» за 2020 рік ключовими міжнародними партнерами, з якими Товариство співпрацює за інвестиційними інфраструктурними проектами, зокрема, є Європейський банк реконструкції та розвитку, Європейський інвестиційний банк, Світовий банк, Міжнародна фінансова корпорація (IFC), Фонд глобальної інфраструктури (GIF), Rail Capital Markets PLC [1, с. 102].

Отже, державне управління щодо інноваційного розвитку залізничного транспорту передбачає, серед всього комплексу заходів, реалізацію також ефективної інвестиційної політики в зазначеному секторі виробничої інфраструктури національної економіки. Тому, на нашу думку, головним питанням інвестиційної політики на залізничному транспорті країни, зокрема, щодо інноваційного розвитку сектору в сучасних умовах є пошук та оптимізація джерел фінансування капітальних інвестицій, а також ефективне освоєння необхідних обсягів капітальних інвестицій у зазначеному секторі.

Література:

1. Інвестиційна діяльність. Інтегрований звіт АТ «Укрзалізниця» за 2020 рік. С. 100–101. URL: <https://uz.gov.ua/about/activity/> (дата звернення: 11.10.2023).

2. Піріашвілі О.Б. Основні напрямки інвестиційної політики на залізничному транспорті України. *Економіка і регіон*. 2022. № 4 (87). С. 35–43. URL: <http://journals.nupp.edu.ua/eir/article/view/2780> (дата звернення: 12.10.2023).